IN MEMORIAM J. VOORWINDE (1910-1982)

Jacob Voorwinde, die zich doorgaans Jacques noemde, werd op 27 juni 1910 te Rotterdam geboren. Reeds als jongen was hij een enthousiast verzamelaar van schelpen; grote hoeveelheden zond hij ter determinatie naar het Zoölogisch Museum te Amsterdam, totdat hij van Mevrouw Van der Feen te horen kreeg dat zij geen determineerstation was! Huiselijke omstandigheden dwongen hem de school op twaalfjarige leeftijd te verlaten en hij werd leerling bij een kapper. In die kringen leerde hij zijn toekomstige vrouw Elizabeth Fijna Hendrika Aleman kennen, met wie hij op 25 april 1934 in het huwelijk trad. Hij begon met een klein kapperszaakje aan de Paradijslaan en verhuisde vervolgens naar de Jonker Fransstraat, waar zijn zaak op 14 mei 1940 werd verwoest. Daarna begon hij een bedrijf aan het Ungerplein, dat spoedig uitgroeide tot de beste dameskapsalon van Rotterdam.

Tijdens de oorlog woonde hij in het oosten van het land, waar hij zich bezig hield met de miocene schelpen uit Winterswijk. Vooral de kleine soorten boeiden hem. Na de oorlog kwam hij in kennis met L. van der Slik, tijdens het zoeken naar fossiele schelpen uit de Westerschelde op de Kalkbranderij in Den Briel. Beiden waren toen nog geen lid van de NMV. Het was in die tijd dat het plan groeide om de schelpenverzamelaars uit Rotterdam te verenigen, en zo werd op een avond in november 1948 de Werkgroep Rotterdam van de NMV geboren. Op voordracht van Balke, Nieuwenhuis en Pouderoyen traden Van der Slik en Voorwinde met ingang van 1 januari 1949 tot onze vereniging toe. Voorwinde besteedde hoe langer hoe meer aandacht aan de schelpen, ten koste van zijn zaak, die daardoor verliep. Hij besloot te emigreren en vertrok op 15 december 1950 met vrouw en kinderen naar Australië om zich in Sydney te vestigen. Daar aangekomen moest hij van voren af aan beginnen als kappersbediende, maar had al gauw

een eigen zaak. Zijn liefde voor de schelpen zette hij in zijn nieuwe vaderland voort. Via Van der Slik kregen de leden van de Rotterdamse groep enthousiaste verhalen over de grote rijkdom aan schelpen in New South Wales en met enige moeite wist hij contact te maken met Australische verzamelaars. Zijn grote verzameling Nederlandse en Europese schelpen had hij naar Australië medegenomen en groot was zijn teleurstelling toen Joyce Allan, conservatrice van de afdeling Mollusca van The Australian Museum in Sydney, zijn schenking weigerde te aanvaarden. Het gevolg was, dat hij zijn collectie terugzond naar Nederland, waar deze onder de Rotterdamse leden werd verdeeld. Regelmatig zond hij zijn Rotterdamse vrienden grote hoeveelheden Australisch gruis en schelpen. Het meeste hiervan kwam natuurlijk bij zijn vriend Van der Slik terecht, die hiermede een van de grootste particuliere collecties van Australische schelpen in Nederland vormde. Deze collectie schonk hij vorig jaar aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie in Leiden.

Voorwinde verzamelde hoofdzakelijk in New South Wales en Queensland, waarbij hij zich als vanouds op de kleine soorten wierp. Na het vertrek van Joyce Allan als conservatrice in 1956 werd deze als zodanig opgevolgd door Dr. D.F. McMichael, die Voorwinde's kennis en hulp wist te waarderen, hetgeen in 1965 bekroond werd met een aanstelling tot honorair wetenschappelijk medewerker bij het Australian Museum. Ook in de afdeling Sydney van de Malacological Society of Australia trad hij op de voorgrond en werd hij gewaardeerd. In 1967 verkocht hij aan het museum zijn uitgebreide verzameling Australische schelpen. Tot aan zijn dood op 27 juli 1982 wijdde hij al zijn tijd aan de schelpen.

Verschillende nieuwe soorten dragen zijn naam zoals Hinemoa voorwindei Laseron, 1959; Pronucula voorwindei Bergmans, 1969; Favartia (Murexiella) voorwindei Ponder, 1973; Pisinna voorwindei Ponder & Yoo, 1976; Eatoniopsis (Boogina) voorwindei Ponder & Yoo, 1980. Ook de Nederlandse fossiele schelp Glibertia prosperi Van der Meulen, 1951 was aan hem opgedragen.

In het algemeen kunnen we wel zeggen dat Voorwinde het in Australië gerooid heeft; en, begenadigd met een jachtinstinct waardoor hij unieke soorten eerder dan anderen vond, heeft hij ook in zijn nieuwe vaderland veel kunnen bereiken.

Dat hij moge rusten in vrede.

J.G.B. Nieuwenhuis